

Kiespijn

De democratie zou moeten drijven op burgers zoals ik. Ga maar na: ik ben hoog opgeleid, vind mezelf betrokken, en snap dat de politiek mijn dagelijkse wereld vormt. Toch is het zo dat me een soort lamelijkheid, een soort stroperig gevoel overvalt zodra ik begin aan een krantenbericht over politiek Den Haag of kijk naar een interview in Nova. Ik vind eigenlijk dat ik moet lezen of kijken, maar het voelt als werk, en vaak breng ik dat niet op. Dat is eigenaardig, en zorgelijk. Want als iemand met mijn profiel zich al niet bijster interesseert voor het politieke debat, van wie kan je die interesse dan wel verwachten?

Het is niet dat ik politici wantrouw. Integendeel, ik geloof werkelijk dat de meeste politici zich met oprechte bedoelingen inzetten voor de publieke zaak. Als ik probeer te analyseren waarom het me dan toch niet lukt om werkelijk in te loggen op het politieke debat, dan kom ik uit op de toon. Die toon gooit me eruit, nodigt mij niet uit om mee te denken. Het is een toon die suggereert: 'Dit is een ingewikkeld veld, mijn deskundige staf en ik kennen de rapporten, we hebben alles goed overwogen en dit moeten we nu doen.' Tja, wat moet ik daar dan op zeggen. Ik ken natuurlijk niet alle ins en outs, en die kan ik niet kennen ook. Het punt is: er wordt me geen keuze voorgelegd, er wordt een bevinding gedaan. De deskundigheidsmachine is op gang gekomen en daar is een recept uit gerold. Met welk ideaal die deskundigen precies aan het werk zijn gezet, weet ik niet, en daar gaat het ook nauwelijks over. Ik hoor politici in ieder geval vaker over hun doelstellingen praten dan over hun idealen. En dat is een heel andere atmosfeer. Over idealen kun je met elkaar in debat. Om doelstellingen te bereiken schakel je deskundigen in.

Natuurlijk heeft het geen zin om zonder kennis maar wat in het wilde weg te blèren. Een puur ideologisch standpunt is leeg, dat snap ik wel. Maar pure informatie is blind. We verzuipen in de kennis, de details, de cijfers - een perfecte manier om niet toe te komen aan de sturende idee, de visie. Daarom ook is het brede debat over biotechnologie van de commissie Terlouw zo'n sof geworden. Het wilde maar geen discussie worden. De commissie bombardeerde je met technisch-wetenschappelijke informatie, en dan kom je er als geïnteresseerde burger natuurlijk niet aan toe om je eventuele bedenkingen ter plekke te formuleren in het licht van al die nieuwe weetjes. Murw verlaat je het veld.

Dan snapt Roger van Boxtel het toch heel wat beter. Gewoonlijk wordt er nogal meesmuilend gedaan over zijn troostministerie, maar ik zie wel wat in zijn voorstel om stadsdebatten te organiseren over de omgang tussen moslims en andere Nederlanders. Dat zou een discussie kunnen zijn waar je als burger nou eens zinnig je mond kan roeren. Over jouw visie op wat een gemeenschap is. Op basis van je eigen, lokale kennis over samenleven. Politiek zou me veel meer aanspreken als politici minder hun best deden om beheerst en deskundig over te komen en meer hun best deden om de visie achter hun bevindingen duidelijk te maken. Of zelfs eens een tijdje 'ondeskundig' te debatteren over de juiste vraag. Dan zou ik wel meedoen.

© Marjan Slob. Verschenen in Trouw, 9 oktober 2001.